

NOWOŚĆ

Informator dla Hodowców Szynszyli

Nowy kwartalnik dla hodowców szynszyli zawiera informacje i wymianę doświadczeń o hodowli i żywieniu, rozrodzie i pielęgnacji szynszyli, o organizowanych wystawach i skupach skór oraz reklamy i ogłoszenia.

Redakcją kieruje komitet redakcyjny, który ma stałych współpracowników naukowych z uczelni rolniczych.

Wydawca: Krajowy Związek Hodowców Szynszyli, ul. Kazimierza Wielkiego 53C, 32-400 Myślenice

Kontakt: tel. 603 052 035, e-mail: biuro@kzhs.pl, www.kzhs.pl

Historia wystaw kotów

Ewa Peter, Jolanta Sałacka

Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy w Bydgoszczy

Na przestrzeni wieków przyjaźń człowieka i kota przechodziła burzliwe dzieje. W starożytnym Egipcie uważano go za zwierzę święte, a w średniowieczu traktowano złowrogo, łącząc z nim wiele przesądów. Czarny kot znaleziony u osoby podejrzanej o uprawianie czarnej magii był jednoznacznym dowodem winy. Uśmiercano wówczas zwierzę i jego opiekuna. Taka postawa ludzi wobec kotów spowodowała znaczny spadek ich liczebności, a w konsekwencji wzrost populacji szczurów, nosicieli groźnych dla ludzi chorób. W średniowiecznej Europie doszło do rozwoju dżumy i innych epidemii. Dopiero w XVII wieku koty zaczęły odzyskiwać swoje dawne miejsce, jako towarzysze ludzi eliminujący niebezpieczne gryzonie [1, 2].

Przez wiele stuleci kot pozostawał dla człowieka tylko łowcą myszy – zwierzęciem podwórkowym, choć oswojonym. Stopniowo zmieniało się podejście ludzi do kociej natury. Zaczęto dostrzegać ich piękno i grację. Kot stawał się bywalcem salonów, pupilem, o którego wygląd warto dbać. W XIX wieku modne było posiadanie kotów rasowych, zwłaszcza długowłosych. Fenotypowa różnorodność kotów powodowała, że rosła wśród ich właścicieli chęć zaprezentowania piękna swych podopiecznych. Tak narodził się pomysł organizowania wystaw kotów.

Przypuszczalnie pierwsza historyczna wystawa kotów odbyła się w czasach Szekspira, w 1598 r. w St. Giles Fair (na jarmarku św. Gilesa) w Winchesterze w Anglii. Niestety dotychczas nie znaleziono informacji, jakie koty tam pokazywano i w jaki sposób je oceniano. William Szekspir nazywał koty „nieškodliwymi, potrzebnymi stworzeniami”. W tamtych czasach nie brano pod uwagę cech gatunkowych czy umaszczenia zwierząt, a wystawa najpewniej popularyzowała najcenniejszą wówczas cechę kotów – łowność! [3, 5].

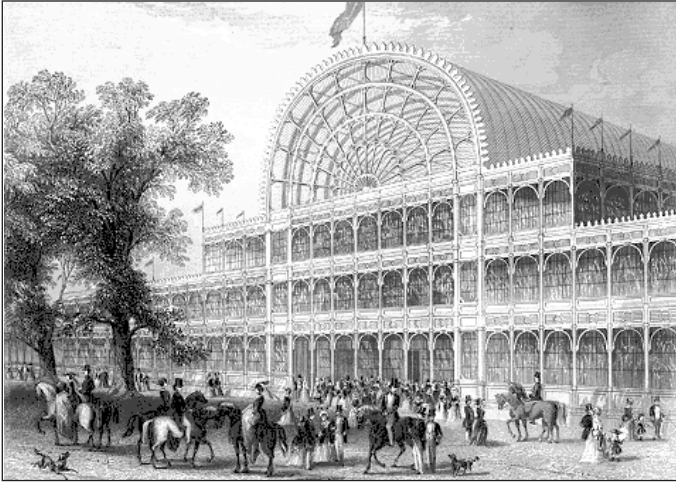
Koty nie tylko wzbudziły zainteresowanie na Starym Kontynencie, zachwyciła się nimi również Ameryka. Około 1825 roku ludność Nowej Anglii (północno-wschodnia część USA) zaczęła organizować targi wiejskie. Prezentowano tam zwierzęta, zwykle konie i bydło. Po pewnym czasie zaczęto pokazywać

Fot. 1. Harrison Weir (1824-1906) – „The Father of the Cat Fancy” [3]

również wytresowane psy i koty, chociaż niewiele jest zapisków o tym fakcie. Wspomina się jedynie o wystawianiu kotów rasy maine coon należących do rolników [9]. Piękno kotów rozślano także na drugim końcu świata. W Tajlandii, prawdopodobnie w tym samym czasie, została napisana Księga Kocich Poematów opisująca różne typy kotów i ich maści [3].

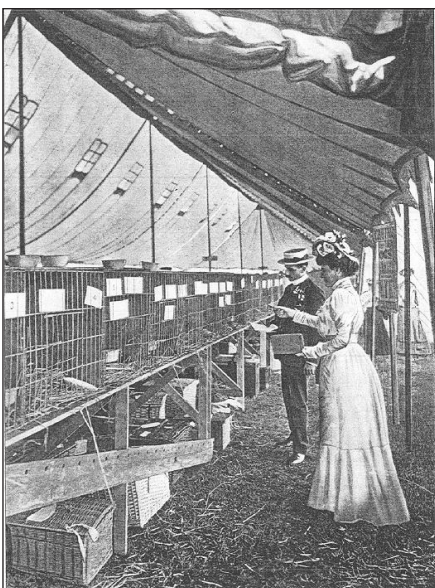
W 1859 r. Karol Darwin w swym dziele „O pochodzeniu gatunków” wypowiedział się w sposób bardzo lekceważący o selektywnej hodowli kotów. Uważał, że jako zwierzęta zachowujące swe „nocne nawyki” nie mogą być łatwo hodowane, gdyż rzadko obserwuje się by nowa „rasa” przetrwała dłużej. Jednak, zaledwie 12 lat po tej publikacji, opiekunowie kotów chcieli zaprezentować swe wysiłki, porównać typy kotów, a przede wszystkim pokazać światu ich różnorodność, piękno i elegancję. Pierwsza oficjalna wystawa kotów miała miejsce w Crystal Palace, w londyńskim Hyde Parku w czwartek 13 lipca 1871 roku. Wystawa ta została zorganizowana przez Harrisona Weir’a – pisarza, artystę, a przede wszystkim miłośnika kotów (fot. 1). Opracował on pierwsze standardy dla wszystkich wystawianych ras i był jednym z trzech sędziów oceniających zwierzęta [3, 5, 8, 9]. Obok niego sędziowali: John Weir (brat Harrisona) i pastor J.C. MacDona (znany miłośnik psów, zwłaszcza bernardynów) [5].

Fot. 2. Fasada Kryształowego Pałacu [10]

Crystal Palace – Kryształowy Pałac, to budynek ze stalowych i szklanych prefabrykatów, zbudowany w 1851 r., o długości 560 m i wysokości 33 m (fot. 2). Wśród atrakcji pałacu londyńczycy mogli podziwiać nowoczesne osiągnięcia techniki, modele naturalnej wielkości dinozaurów oraz wystawiane zwierzęta.

Pierwszą kocią wystawę zareklamował 10 lipca 1871 r. dziennik „The Times”. Nie wiedząc czego się po takiej atrakcji spodziewać, napisano krótko: „Pokaz kotów odbędzie się w następnym czwartek”. Samego pokazu obawiał się również Harrison Weir. Do końca nie wiedział, jak wiele zwierząt może wystąpić i jak zachowają się podczas prezentacji. Jako pierwszy pogrupował on koty w różne klasy, w zależności od ich kształtu, budowy oraz długości i koloru futra. Według tych cech sędziowie przyznawali im punkty. Obecnie Harrison Weir uważany jest za „ojca współczesnego zainteresowania kotami”. Dzięki niemu koty uzyskały nowy status. To on zwrócił uwagę społeczeństwa na fakt, że kot przez wieki był zwierzęciem zaniedbanym, źle traktowanym i często narażonym na okrucieństwo człowieka. Przy organizowaniu pierwszej wystawy najważniejsze dla Weir’a było propagowanie dobra i piękna kociej natury, a nie zorganizowanie na arenie możliwości konkurowania o zwycięstwo i nagrody. Jego pomysł na wystawę, podczas której eksponowano koty w rzędach klatek ustawionych na stole, przetrwał do dziś (fot. 3, 4) [3, 5, 8, 9].

Fot. 3. Sędziowie podczas oceny – wystawa kotów w Richmond, USA, 1903 r. [9]

Na pierwszym pokazie w Crystal Palace wystawiono koty w 25 klasach, obejmujących prawie wszystkie znane wówczas rasy (odmiany). Prezentowano koty ze Wschodu (angora i perski), z innych regionów świata (ro-

syjski, syjamski), jak również brytyjskie (shorthairs, manx). Pokaz przyciągnął 170 wystawców, którym przyznano 54 nagrody. Tak duża liczba nagród okazała się zachętą dla przyszłych uczestników konkursów. Nagrody wręczono właścicielom zwierząt, wśród których było: 32 panów, 15 mężatek i tylko 4 panny. Taki układ zwycięzców i tym samym wystawców sugerował, iż mitem jest stwierdzenie: „koty to zwierzęta należące do starych panien”. Większość wystawców stanowili zamożni Brytyjczycy, więc podobnie jak klasy dla kocich ras, ustanowiono również specjalną klasę dla „Kotów Należących do Człowieka Pracy” [3, 8]. Większość odmian oceniana była według ścisłych reguł ustalonych przez Harrisona Weir’a. Oceniano także koty w klasach tzw. ciekawostkach, które obecnie nie istnieją, na przykład przyznano nagrodę dla najgrubszego i największego kota. Otrzymał ją kocur o masie ciała 20 funtów (1 lb ≈ 0,453 kg). Zaprezentowano także po raz pierwszy dwa koty syjamskie. Jeden z pisarzy określił je, jako „nienaturalny rodzaj kota”, a inny, że były one „eleganckie w swojej gładkości skóry”. Najbardziej zachwycił wszystkich kociak rasy perskiej (fot. 5).

Fot. 4. Pokaz kotów w Londynie w 1948 roku [9]

Dzień po wystawie dziennik „The Morning Post” napisał: „największą nowością wczorajszego dnia okazał się pokaz kotów w Crystal Palace. Mieliśmy wystawy i pokazy różnych gatunków zwierząt udomowionych (bydła, koni) mniej lub bardziej udane. Wczorajsza wystawa jest pierwszą z większych i bardzo starannie zorganizowanych, o charakterze jakiegoś świat nigdy nie widział”. Dziennik „The Daily Telegraph” w dniu pokazu zwrócił się do swoich czytelników: „Pospiesz się, jak tylko skończysz czytać te wiersze – dotąd nie było wystawy z tak dużą liczbą kotów, wystawców i zwiedzających”. Liczne dzienniki pisały, że pokaz był otwarty tylko jeden dzień. Tak więc show okazał się wielkim sukcesem, ale trwał zbyt krótko. Stąd druga wystawa, która odbyła się w Crystal Palace trwała trzy dni – od soboty do poniedziałku [5, 8, 9].

Popularność kotów rosła. W 1873 r. odbyły się wystawy w Alexandra Palace, w północnej części Londynu i w Birmingham. Na wystawie w Edynburgu w 1875 r. zaprezentowano 570 kotów, a pokaz w Crystal Palace w tym samym roku zgromadził 325 wystawców. Po raz pierwszy utworzono specjalną klasę „dzikie lub hybrydy między kotami dzikimi i domowymi”. Klasę dzikich wygrał ocelot. Bengale, chausies i savannahs mogły wydawać się wówczas bardzo nowoczesnymi, ale hybrydy po-

Fot. 5. Koty nagrodzone na wystawie w 1871 roku [9]. Na górze od lewej do prawej: perski (rzadki fioletowy kolor); dzikie hybrydy; srebrny pręgowany. Pośrodku od lewej do prawej: najlepsze mioty kociąt; angielski kot o kolorze myszy. U dołu od lewej do prawej: szylkretowy Tom; perski; abisyński.

kazano po raz pierwszy już na wystawie w 1871 r., stąd nie wzbudziły takiego zainteresowania jak oceloty.

W latach 1871-1880 zorganizowano w Londynie kilka wystaw kotów, podczas których szczególnym uznaniem cieszyły się koty długowłose. W tych czasach zaczęły powstawać pierwsze kluby zrzeszające miłośników kotów perskich. W drugiej połowie XIX wieku powstały również pierwsze standardy ras. Opisywano dokładnie budowę anatomiczną, typowe cechy danej rasy, rodzaj i długość futra, jego koloryt. Niektóre standardy ras przetrwały do dnia dzisiejszego, jednak zdecydowana większość ulega ciągłym zmianom. Koty nie poddały się tak wielkim modyfikacjom przy tworzeniu ras jak psy. Powodem tego jest fakt, że nie pracowały one nigdy dla ludzi, a planowana hodowla miała na celu głównie zaspokojenie estetycznych potrzeb człowieka. Należy pamiętać, iż odpowiednia klasyfikacja ras, opisy ich standardów mają nie tylko uzasadnienie estetyczne, widowiskowe, ale przede wszystkim wpływają na zdrowie i komfort zwierząt.

W 1887 roku w Wielkiej Brytanii powstał National Cat Club z Harrisonem Weir'em w roli przewodniczącego. W 1896 r. w Stanach Zjednoczonych konkurencyjny The Cat Club założył pierwsze księgi rodowodowe [3]. W roku 1895 James T. Hyde zorganizował w Madison Square Garden w Nowym Yorku pierwszą wystawę kotów w USA, która wywołała duże zainteresowanie na kontynencie. Uczestniczyło w niej 176 kotów i 125 wystawców, czempionem został kot rasy maine coon. Zarówno amerykańskie, jak i kolejne europejskie wystawy okazały się wielkim sukcesem i stały się bodźcem dla selektywnej hodowli i zainteresowania kotami rasowymi [3, 10].

Współczesne rasy kotów odznaczają się ogromną różnorodnością. Powstały w wyniku wielu modyfikacji i mutacji. Największym powodzeniem cieszy się hodowla kotów rasowych w Anglii oraz Stanach Zjednoczonych, ale w Polsce zwierzęta te również zdobywają coraz większą popularność. W naszym kra-

ju wystawy kotów rasowych są organizowane od połowy lat 80. XX wieku. Pierwsza polska organizacja felinologiczna – Stowarzyszenie Hodowców Kotów Rasowych (SHKRP), powstała w 1982 roku, a rok później przystąpiła w Amsterdamie do Międzynarodowej Federacji Felinologicznej (FIFe – Federation Internationale Féline), która zrzesza organizacje hodowców kotów rasowych z Europy, Azji oraz Ameryki Południowej. FIFe jest największą na świecie federacją felinologiczną. Obecnie w Polsce reprezentowana jest przez stowarzyszenie Felis Polonia, skupiające największą liczbę hodowców [7].

Międzynarodowe Wystawy Kotów odbywają się w Polsce od 30 lat. Poza wystawami o zasięgu międzynarodowym organizowane są również wystawy światowe pod patronatem FIFe. Pierwsza odbyła się w 1990 roku w niemieckim Monachium i od tamtej pory corocznie organizatorem wystawy jest jeden z członków FIFe. Polska po raz pierwszy zorganizowała ją w 1998 roku w Poznaniu. W 2011 r. ponownie zaszczyt organizacji World Winner Show przypadł Polskiej Federacji Felinologicznej „Felis Polonia”. 29 i 30 października 2011 roku do Poznania zjechał cały koci świat – 1,5 tysiąca kotów ocenianych przez 31 sędziów z 22 krajów. Najliczniej prezentowana była rasa maine coon – 300 kotów. Do ciekawostek wystawy należały koty bez ogonów rasy cymric. Dwa takie koty przywieziono z Danii i jednego z Finlandii.

Właściciele kotów od lat pragnęli pokazać światu swoich pupili i rywalizować o nagrody. Dziś wystawy kotów rasowych odgrywają coraz istotniejszą rolę. Celem każdej wystawy nie jest wybór najpiękniejszego kota, lecz ocena i wybór zwierzęcia najbardziej zbliżonego do określonego wzorca rasowego. Nie służą one zaspokojeniu ludzkiej próżności, lecz stanowią niezastąpioną akcję promocyjną dla tego gatunku [4].

Literatura: 1. Balicka B., 2007 – Kot święty i przeklęty. Wyd. Studio Astropsychologii, Białystok. 2. Fogle B., Edney E., 2008 – Kot w historii. W: Wielka Encyklopedia Koty. Wyd. TEKA, Warszawa. 3. Fogle B., Edney E., 2008. Rasy. W: Wielka Encyklopedia Koty. Wyd. TEKA, Warszawa. 4. Rousselet-Blanc P. (red.), 2008 – Koty. Wyd. LAROUSSE, Warszawa. 5. Stroud J., 2011 – Koty. Rasy. Charakter. Ciekawostki. Wyd. Ringier Axel Springer Polska Sp. z o.o., Warszawa. 6. Verhoef-Verhallen E. J. J. 2005 – Encyklopedia Kotów. Wyd. Dom Wydawniczy Bellona, Warszawa. 7. <http://www.felispolonia.eu/> 8. <http://www.gccfcats.org/showcats.html> 9. <http://www.messybeast.com/showing.htm> 10. <http://www.pandecats.com/x/way-we-were-1958-part3.shtml>